

je storil dejanje, katero bi bilo lahko istinito hudodelstvo prouzročilo; ker pa pri tem ni povedala, na katero dejanje da se je druga sovražna namera obračala, in katero dejanje je bilo tisto, ki bi bilo lahko istinito hudodelstvo prouzročilo; ker po tem takem ni razvidno, kako dejanje in v katerej sovražnej nameri da se je izvršilo in ker tedaj prva rzsodba v istini nejasnosti in nasprotja gledè odločilnih okoliščin obseza, tako je ničevnosti uzrok po §. 281 kaz. proc. red. (odst. 5) upravičen, ter se mora po §. 288, odst. 1 kaz. proc. red. že samo zategadelj porušiti prvo rzsodbo, ter stvar deželnej sodnji v Ljubljani k novej obravnavi povrniti, tako da ni potreba, da bi se razpravljaj tudi drugi po državnem pravdnštvu navedeni ničnosti uzrok po §. 281, odst. 10 kaz. proc. red.

Solidarna zaveza se domnevati ne sme.

V svojej tožbi de praes. 10. marca 1877, št. 2084, navaja M. G. naslednje:

Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt, vsi trije iz L., so se zavezali, da mi bodo 332 sežnjev drv iz gore Hrušice na želežniško postajo v Logatci do Binkoštij 1875 izpeljali. Dokaz temu zavračljiva glavna prisega. Nasprotniki pa so do Binkoštij 1875 izpeljali samo 321 sežnjev, ter s tem

zaslužili	1345 gld. 85 kr.
---------------------	------------------

Ker sem jaz nasprotnikom vsega iz skupaj

izplačal	1346 „ 30 „
--------------------	-------------

Tako je razvidno, da sem jim izplačal preveč	110 gld. 45 kr.
--	-----------------

Nasprotniki pustili so na mesu 11 sežnjev drv. Ker so se ta drva pozneje pogubila, terjam sedaj za nje pri vsakem sežnji 7 gld. odškodnine, vse skupaj torej odškodnine 77 gld.

Nasprotniki dolžujejo mi tedaj skupaj 187 gld. 45 kr., za katere jih tožim ter prosim: Slavna c. kr. okrajna sodnija naj po dokončanej sumarne obravnavi sodbo izreče: Toženi Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt se obsodijo, da morajo tožniku od njim za vožnjo drv izplačanega zneska 1346 gld. 30 kr. po odbitji zaslužka 1235 gld. 85 kr. ostalih 110 gld. 45 kr. in za 11 na mestu puščenih in ne izpeljanih sežnjev odškodnine 77 gld., vsega

skupaj torej 187 gld. 45 kr., 6% obresti od dneva tožbinega vročenja in stroške v 14 dneh pod eksekucijo poplačati. —

Na tožbo odgovarjala sta samo Matija in Blaž Ožbalt zanikaje solidarno zavezo in poudarjaje, da sta ona dva več kot dve tretjini drv izpeljala, da sta pa še menj denarjev prejela, kot je znašal zaslužek. Za škodo pa je odgovoren jedino le J. Zalaznik.

C. kr. okrajna sodnija v Logatci je z razsodbo od 23. decembra 1880, št. 12615, za pravico izrekla:

Toženi Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt, vsi iz L., se obsodijo, da morajo tožniku M. G—u iz H. od njim za vožnjo drv izplačanega zneska 1346 gld. 30 kr. po odbitji zaslužka 1236 gld. 81¹/₄ kr. ostalih 109 gld. 48³/₄ kr., in 6% od 3. junija leta 1877, to je od dneva tožbinega vročenja tekoče obresti v 14. dneh solidarno poplačati, pa samo tedaj, ako toženi ne prisežejo:

I. „da, kolikor oni vedo in se spominajo, ni res, da so se jeden za vse in vsi za jednega izrečno zavezali, da bodo tožniku iz gore Hrušice 332 sežnjev drv izpeljali ter jih na železniško štacijo v Logatci do Binkoštij 1875 postavili.“

Dalje se toženi obsodijo, da morajo tožniku za 10³/₄ sežnjev na mestu puščenih in ne izpeljanih drv odškodnine v znesku 75 gld, 25 kr. in oziroma v tistem nižjem znesku, ki bi se s cenilno prisego dokazal, potem 6% obresti od 3. junija 1877 tekoče v 14 dneh solidarno poplačati, to pa le tedaj, če bi sami ne prisegli glavne prisege ad I. in če bi tožnik prisegel:

II. „da ceni škodo, katero trpi zategadelj, da mu toženi 10³/₄ sežnjev drv iz gore Hrušice na železniško postajo v Logatci postavili niso, pri vsakem sežnji na 7 gld. in oziroma na kak nižji znesek.“

Razlogi:

Ker se mej tožnikom in toženimi zavoljo vožnje sklenena pogodba glede na tó, da toženi niso vozniki iz poklica in obrtnije, nikakor ne da uvrstiti mej „kupčijska opravila“ na strani toženih, tako se solidarna njihova zaveza s členom 281 trgovinskega zakona opravičiti ne more. Ta zaveza presoditi se mora temveč samo po nazorih občnega državljanskega zakonika.

Po tem zakoniku pa velja v slučajih, če je več osob jedno in isto pravico do jedne in iste reči tretjej osobi obljubilo, nazor, da naj se razdeli dolg in odgovornost (§§. 888 in 889 obč. drž. zak.) Ali solidarna zaveza, če je zakon sam odločno ne statujira, se nikedar ne domneva; morala se je temveč, ako naj se pozneje pripozna, izrečno dogovoriti. (§. 891 ibidem.)

Dolžnost, katero so toženi gledé vožnje 332 sežnjev drv v pogodbi prevzeli, se po naravi stvari prav lahko deli. Ker zakon pri službenih pogodbah gledé zavezanih ne izreka solidarne zaveze, ima tožnik dokazati, da so se toženi in sicer jeden za vse in vsi za jednega odločno zavezali, da bodo prevzeto pogodbo izvršili. Ta dokaz je tožnik z glavno, v konečnem govoru toženim podano prisego ponudil; na to prisego moralo se je torej razsoditi ter spoznati, da se ima znesek 109 gld. 48³/₄ kr. plačati le tedaj, ako toženi omenjene prisege storili ne bodo (§. 36 justičnega dvornega dekreta od 24. oktobra 1845, št. 106, justične zbirke zakonov.)

Ako bodo toženi prisegli, potem je dokazano, da so tožniku zavezani samo pro rata parte in da se k plačilu s tožbo terjanega zneska tožbi odgovarjajoča tožena toliko menj prisiliti smeta, ker tožnik sam pripozna, da je vsak teh toženih več kot jedno tretjino drv izpeljal.

Če bi pa toženi ne prisegli, potem je njihova solidarna obli-gacija dokazana. Potem so pa gledé na to, ker je pripoznano, da se je izpeljalo samo 321¹/₄ sež. drv, — za katere se je zaslužilo 1236 gld. 81¹/₄ kr. — a da se je izplačalo 1346 gld. 30 kr. in gledé na §. 1435 obč. drž. zak. toženi zavezani, da tožniku znesek 109 gld. 43³/₄ kr. in solidum izplačajo.

Ker se tiče odškodnine zavoljo 10³/₄ ne izpeljanih in na mestu puščenih drv, razsoditi se je moralo, da je terjatev te odškodnine opravičena tedaj, če bi toženi ne prisegli zgorejšnje glavne prisege (§. 2395 in 1303 obč. drž. zak.) in če bi potem tožnik prisegel v razsodbi navedeno cenilno prisego (§. 1323 obč. drž. zak. in 214 obč. sod. red.)

Pristavlja se še, da, ugovor *illicitae commutationis* ni opravičen, ker se s tožbo zahtevani zneski na jedno in isto pogodbo opirajo.

Prisoditev interesov opravičena je v §. 1334 obč. drž. zak. in v zakonu od 14. junija 1868, št. 62, drž. zak.

Proti tej razsodbi apeliral je tožnik. C. kr. nadsodnija v Gradci je z odločbo od 31. marca 1881, št. 1873, pravico izrekla:

Toženi Matija Ožbalt, Janez Zalaznik in Blaž Ožbalt se obsodijo, da morajo tožniku

- a) od njim za vožnjo drv izplačanega zneska 1346 gld. 30 kr. po odbitji zaslužka 1236 gl. $81\frac{1}{4}$ kr. ostalih 109 gl. $48\frac{3}{4}$ kr. in 6% od 3. junija 1877, to je od dneva tožbinega vročenja tekoče obresti in
- b) za $10\frac{3}{4}$ sežnjev na mestu puščenih in ne izpeljanih drv odškodnine v znesku 75 gld. 25 kr. in oziroma v tistem nižjem znesku, ki bi se s cenilno prisego dokazal, in 6% od 3. junija leta 1877 tekoče interese, z enakimi deli, to je vsak z jedno tretjino v 14 dneh pod eksekucijo poplačati, pod b. navedeni znesek pa le tedaj, če tožnik s cenilno prisego potrdi, da ceni škodo, katero trpi zategadelj, da se mu $10\frac{3}{4}$ sežnjev drv iz Hrušice izpeljalo ni, pri vsakem sežnji na 7 gold. ali ne kak nižji znesek.

Dalje so toženi obsojeni, da morajo tožniku pod a. in b. navedene zneske, — in sicer onega pod b proti zgorejšnjemu pogoju — in solidum poplačati, a samo tedaj, če toženi ne prisežejo, da kakor oni vedo in se spominajo, ni res, da so se jeden za vse in vsi za jednega zavezali, da bodo tožniku do Binkoštij 1875 iz Hrušice 332 sežnjev drv izpeljali, ter na železniško štacijo v Logateci postavili. — — — — — Če bi toženi omenjene glavne prisege ne storili in če bi tožnik cenilno prisego prisegel, morajo mu toženi in solidum povrniti vse z 31 gld. 49 kr. odmerjene stroške; če bi pa tožnik cenilne prisege ne storil, plačati mu imajo toženi samo tri četrтинke stroškov v znesku 23 gld. 62 kr. in sicer tudi in solidum. Če bi toženi prisegli in če bi tudi tožnik cenilno prisegel, plačati mu imajo tri četrтинke, to je 23 gld. 62 kr. stroškov z enakimi deli, to je vsak z jedno tretjino.

Če bi pa v zadnjem slučaju tožnik ne prisegel, mu imajo toženi povrniti polovico stroškov v znesku 15 gld. $74\frac{1}{2}$ kr. in sicer z enakimi deli.

Stroške apelacije v znesku 6 gld. 96 kr. imajo toženi tožniku in solidum povrniti, če bi ne storili zgorejšnje glavne prisege; če bi pa prisegli, plačajo te stroške pro rata.

Razlogi:

Apeliral je samo tožnik. Apelacija je v prvi vrsti proti temu obrnena, da se je solidarna plačilna zaveza toženim samo tedaj naložiti mogla, če ne bi prisegli.

Ali na tem mestu apelacija ni opravičena. Ako so se toženi tudi skupno zavezali, da bodo tožniku 332 sežnjev drv iz Hrušice izpeljali ter na železniško postajo v Logatci postavili, tako se iz tega vender ne sme sklepati, da so se zavezali vsi za jednega in jeden za vse, ker prevzeta dolžnost ni bila nerazdelilna in ker se solidarna zaveza samo tedaj pripoznati mora, če se je odločno dogovorila.

Solidarna dolžnost toženih je po vsej pravici zavisna od pripuščenega dokaza. Ali tudi tedaj, ko bi se ta dokaz ne posrečil, obstoji zaveza toženih, da poplačajo iztoženi znesek v enakih delih, to je vsak z jedno tretjino.

Pripoznano je namreč, da se je pogodba samo na ta način sklenila, da so se toženi splošno zavezali, da bodo drva izvozili. Ali določilo se pa ni, koliko da mora ta ali oni izpeljati. Tudi je pripoznano, da je tožnik poplačal toženim are 50 gld. na skupno zavezo. Toženi niso trdili, da se je zaslužek vsake mu posebej v primeri s tem, kar je izpeljal, plačati moral. Plačila, katera je toženih vsak posebej prejel, odšteta so bila po tem takem na skupno terjatev.

Pri tacih razmerah se v tej pravdi ne more preiskavati, koliko sežnjev da je ta ali oni izpeljal in koliko da je na svoj zaslužek prejel. Vse to nima na tožnikove zahteve nikacega vpliva. Tudi se ne vpraša, kdo da je zakrivil, da se $10\frac{3}{4}$ sežnjev ni izpeljalo, ker vsi tisti dogovori, ki so jih toženi mej sabo imeli, tožnika ne zadevajo. Ker so se toženi tožniku nasproti skupno zavezali, tako je ta opravičen k zahtevi, da se mu povrne, kar je toženim čez skupni zaslužek izplačal, in da se mu poravna tudi škoda, katero je trpel zategadelj, ker se ni izpeljalo vseh 232 sežnjev drv. Ker pa je bila toženih zaveza jednaka, tako se morajo k jednako-delnemu povračilu prisiliti.

Ker je v zahtevi solidarne obsodbe obsežena tudi zahteva, da naj se vsak obsodi k plačilu pro rata, moralo se je apelaciji ustreči, tako da se je vsak iz mej toženih obsodil, da poplača

tretjino iztožene svote, in sicer glede iztoženega oškodovanja le tedaj, če tožnik cenilno priseže.

Obsodba v stroške prve in druge instance opira se na §§. 24, 26 zakona od 16. maja 1874, št. 69, drž. zak. Pri tem se je uvaževalo, da se ima tožniku povrniti polovico stroškov tudi tedaj, če samo deloma s tožbino zahtevo prodere, ker bi večina teh stroškov tudi tedaj narastla bila, ako bi se bilo takoj tožilo samo gledé nepogojno prisojenega zneska.

Toženi so se pritožili proti tej nadsodnijskeji odločbi ter vložili revizijo na najvišje sodišče. Letó je potem z določbo od 31. maja leta 1881, št. 7703, pokončalo drugosodnijsko odločbo ter potrdilo razsodbo prvega sodnika.

Razlogi:

Obe spodnji inštanci sta izrekli, da se toženi k solidarnemu plačilu le tedaj prisiliti smejo, če se z glavno prisego dokaže, da so se k vožnji drv jeden za vsé in vsi za jednega zavezali.

Proti temu izreku se ni dalje pritožilo, in bi bila tudi vsaka pritožba brezuspešna, ker se je stvar sumarno obravnavala.

Ako so pa toženi, če prisego store, od solidarne zaveze oproščeni, tako se oba Ožbalta tudi nista smela obsoditi k plačilu pro rata, ker je priznано, da sta $\frac{2}{4}$ drv v Logatec postavila, in ker trdita, da vsega skupaj še toliko nista prejela, kolikor sta zaslužila.

Brez vsacega pomena je, da so vsi trije toženi skupno pogodbo sklenili, in da so tudi aro 50 gld. skupno prevzeli. Ker ni bila solidarna zaveza dogovorjena, tako je bil vsak zavezan, da izpelje $\frac{1}{3}$ drv. Ravno tako pa je bil tudi tožnik opravičen, vsakemu posebej poplačati $\frac{1}{3}$ dogovorjene službovine. Kar pa je več plačal, sme terjati samo pri tistem, komur je preplačal zaslužek.

Še mnogo krivičneje pa je, da sta se Ožbalta obsodila pro rata v škodo, ki jo je tožnik trpel zategadelj, ker se je $10\frac{3}{4}$ sežnjev drv na mestu pustilo. Ta dva tožena sta prevzeto dolžnost izpolnila, ter nikakor nista tožnikove škode zakrivila. Nadsodnije razsodba se tedaj ni mogla potrditi. Poleg tega pa se mora še naslednje premisliti.

1. Janez Zalaznik, ki tožbi ni odgovarjal, je s tem resnico ugovorov Matije in Blaža Ožbalta potrdil ter priznal, da je on

sam prejel, kar se je čez zaslužek plačalo in da je on sam odgovoren, če se je uničilo $10\frac{3}{4}$ sežnjev drv.

Če torej tožena prisežeta, potem se je moral samo Janez Zalaznik obsoditi, da plača vso iztoženo svoto, ali pa vsaj del te svote (vidi 2.)

2. Tožnik je trdil, da je Matiji Ožbaltu 629 gld. 88 kr. in Blažu Ožbaltu 680 gld. 42 kr. izplačal; in da je potem takem prvemu 19 gld. $75\frac{1}{2}$ kr., drugemu pa 72 gld. 12 kr. več izplačal, kakor sta zaslužila. Če je to istina, potem bi se morala Ožbalta brezdvomno obsoditi, da povrneta, kar sta prejela čez zaslužek. Tožnik je o tem ponudil dokaz, kakor ga zahteva občni sodnijski red. Ta dokaz bi se bil moral pripustiti. Ker pa toženi iz tega ozira apeliral ni, morala se je prvega sodnika razsodba popolnoma zopet v moč dejati.

Tožnika apelacija ostala je torej brezuspešna, nje stroške mora sam trpeti. Toženi pa imajo revizije stroške dobiti le tedaj, če prisežejo. Ako pa ne prisežejo, so solidarno zavezani, tako da k reviziji povoda niso imeli.

V pojasnilo k §. 24 tisk. zak. od 17. decembra 1862.

(Razsodba od 9. marca 1877, št. 14.105.)

Časopisa „Jl. Cittadino“ št. 68. od 19. marca 1876 bila je zaplenjena zaradi v tej številki natisnenega protesta vstaškega vodje L. na državnega namestnika dalmatinskega. Sodni dvor spoznal je v obsegu tega protesta prestopok §. 300 kaz. zak., ter je prepovedal daljno razširjanje lista. Vsled urednikovega ugovora zoper konfiskacijo vršila se je javna obravnava v smislu §. 493 odstav. 2 kaz. pr. reda; ugovor se je zavrgel in potrdila se prejšnja razsodba. „Cittadino“ prinesel je potem v svojem listu št. 86 od 9. aprila 1876 poročilo (resoconto) o celej tej obravnavi, zaradi česar je državno pravdnništvo list zaseči dalo in tako urednika, kakor tudi odvetnika dr. F. prestopka po §. 24 tisk. zak. obdolžilo. Deželna sodnija obsodila je potem urednika zavoljo prestopka po §. 24 tisk. zak., in dr. F. zavoljo sokrivde ravno